

ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ЯК ЧАСТИНА СИСТЕМИ ОСВІТИ

Малаков Олександр Іванович

Аспірант

(Вінницький національний аграрний університет)

Інженерно-педагогічна освіта, будучи частиною системи освіти, органічно пов'язана з конкретною галуззю виробництва, а всередині - зі своїм базисом - професіоналізованою школою. Лише всередині галузі (або серії суміжних галузей) утворюється єдина цілісна система, що складається з концентрів, професійно-технічна школа (ПТШ). Вона стає свого роду фракцією по відношенню до спеціалізації професійної підготовки, наприклад, по відношенню до технічних наук.

Інженерно-педагогічна освіта представлена як виробничо-педагогічна система. Вона будується як вищий концентр єдиної системи професійної підготовки для галузі або декількох галузей. Специфіка цієї системи знаходиться в органічному поєднанні навчання з професійно-продуктивною працею студентів і у взаємозв'язку загальнонаукової і професійної підготовки. Тому інженерно-педагогічну освіту слід розглядати як систему, де функціонують і закони педагогіки, і закони виробництва. Сфера виробництва, проникаючи в педагогічний процес вузу через навчання учнів ПТШ і продуктивну працю студентів, видозмінює його, робить багато в чому відмінним від традиційного. Це вже зараз чітко проявляється в навчальних цехах підприємств. Взаємодія навчально-виховного та виробничого процесів дає новий тип навчального процесу – виробничо-педагогічний. У міру свого розвитку він переводить вищу освіту у відповідність із загальними законами економічного розвитку суспільства: відповідності виробничих відносин характеру продуктивних сил, зміни праці, піднесення потреб над рівнем розвитку виробництва, розподілу праці. Вже зараз очевидно, який педагогічний сенс набувають вони, доторкнувшись до системи навчання, і які наслідки їх забуття.

Виробничо-педагогічна система інженерно-педагогічного вузу потрапляє також в зону дії законів безперервного розвитку державних підприємств.

На жаль, педагогічні закони ще чітко не сформульовані, і нам доводиться користуватися тими законами, які викладені В.А. Сластенина в підручнику з педагогіки: обумовленість процесу навчання потребами суспільства; залежність процесу навчання від структури його змісту, структури процесу навчання від можливостей учнів, ефективності навчання від форм і методів діяльності педагогів і учнів; єдність викладання і навчання в процесі навчання; єдність освіти, виховання і розвитку учнів.

Ці закони такі широкі і загальні, що не відображають специфіку інженерно-педагогічного вузу. Тому, крім них, тут функціонують специфічні закони:

- взаємної обумовленості педагогічного і виробничого процесів;
- взаємозв'язку загальнонаукової і професійної підготовки фахівців;
- перспективно-випереджаючої підготовки учнів по відношенню до розвитку професійної школи і галузі виробництва.

III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція з міжнародною участю (26-29 березня 2019 р., м. Бердянськ)

В рамках цих законів реалізується вища інженерно-педагогічна освіта.

Вважаючи інженерно-педагогічну освіту вищим концентром системи професійної підготовки в освіті, ми тим самим пов'язуємо «виробника» і «споживача», вуз і ПТШ.

Таким шляхом можна добитися переорієнтації всієї системи вузівської підготовки. На перше місце будуть поставлені не формальний процес навчання і його організація, а запити ПТШ. При визначенні цілей і завдань вузівської підготовки головним стане не внутрішня технологія підготовки у вищому навчальному закладі, а можливості і потреби профтехсистеми і виробництва. Статичність навчально-виховного процесу зміниться його динамічним розвитком, а здатність перебудовуватися стане принципом організації роботи вузу.

Такий підхід до інженерно-педагогічної освіти змінить загальні завдання вузу: вони будуть полягати не в задоволенні кількісної потреби професійно-технічної освіти в фахівцях, а перш за все в прагненні підвищити якість їх підготовки. У вузі буде формуватися інженер-педагог, потрібний учням, що відповідає їх вимогам.

При організації процесу навчання у вузі будуть аналізуватися конкретні педагогічні ситуації і створюватися план роботи, зорієнтований на якості фахівця, що відповідає вимогам профтехшколи; методи і форми навчання перестануть бути засобом зовнішнього впливу, вони стануть формами і методами самоосвіти і самонавчання, стимулами розвитку студентів.

Особливе значення буде мати взаємна інформованість вузу і профтехучилища. При цьому слід змінити традиційне орієнтування системи педагогічного управління на директивні документи, покласти в основу її діяльності повну і вичерпну інформацію про об'єкт виховання - учнів ПТШ. Студентів можна буде на конкретних прикладах вчити методам і прийомам вивчення особистості учня. Отримання інформації про учня, здатної виключити помилки, професійну некомпетентність, невизначеність, неточність педагогічних дій. Кого повинна готувати така виробничо-педагогічна система вищої освіти? Здається, що перш за все людину високої культури з фундаментальними знаннями та широкою професійною підготовкою, яка здатна відтворювати і розвивати виробничо-педагогічні системи з підготовки. Інженер-педагог - це поліфункціональний фахівець.

По-перше, інженер-педагог повинен опанувати теорією і мати початковий досвід організації професійно-продуктивної праці учнів ПТШ.

По-друге, продуктивна праця і вміння її організувати повинні відповідати певному теоретичному і методичному забезпеченні при вивченні більш широкого спектру дисциплін і видів діяльності в порівнянні з традиційним.

По-третє, інженер-педагог може одночасно виконувати і теоретичну, і практичну діяльність.

По-четверте, він може і повинен готуватися до викладання ряду додаткових дисциплін, що включають не тільки суміжні загальноосвітні дисципліни, а й гуманітарні.

По-п'яте, інженер-педагог може виконувати найрізноманітніші організаторські функції, відповідні виробничим відносинам нового типу, а також виконувати виховні функції з урахуванням штатного розкладу ПТШ.

Такий підхід дозволить по-новому поглянути на організацію навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі, покласти край його замкнутості, малорухомості, і дозволить значно вдосконалити склад, структуру, зміст професійної педагогіки.

Список використаних джерел

1. Козыбай А. К. Инженерно-педагогична освіта [Електронний ресурс] / А. К. Козыбай // waucondastore. - 2013. - Режим доступу до ресурсу: <http://waucondastore.com/inzhenerno-pedagogicheskoe-obrazovanie-kak-chast-sistemy-professionalnogo-obrazovaniya/>.

2. Коваленко О. Е. Концепція професійно-педагогічної підготовки студентів інженерно-педагогічних спеціальностей / О. Є. Коваленко, Н. О. Брюханова, О. О. Мельниченко // Проблеми інженерно-педагогічної освіти: зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. - Х., 2005. - Вип. 10. - С. 7-21. 3.